

FAKULTA FILOZOFICKÁ
ZÁPADOČESKÉ
UNIVERZITY
V PLZNI

Katedra filozofie

PROTOKOL O HODNOCENÍ PRÁCE

Práce: bakalářská
Posudek: vedoucího
Práci hodnotil: Kryštof Boháček, Ph.D.
Práci předložil(a): Václav Jirkovský
Název práce: Schellingova filosofie středního období

1. CÍL PRÁCE (uved'te, do jaké míry byl naplněn):

Cílem předkládané práce bylo vlastně uchopit pohyb Schellingova myšlení od výchozího vyjádření v naturfilosofické fázi Absolutna po přednášky o *Filosofii umění*. Jako ústřední, jednotící bod tohoto směřování je autorem určen koncept absolutní identity jako nepodmíněného základu, a s ním spojený problém intelektuálního názoru.

Na takový záměr je možno pohlížet z dvojího ohledu: za prvé může být cílem vykonat se Schellingem tento pohyb, porozumět metafyzice umění jako jeho specifickému završení, a vydat o tomto bezprostředním ponoru osobní svědectví. Druhým ohledem onoho uchopení může být zprostředkovat a vyložit danou problematiku nezaujatému čtenáři. V prvním, bezprostředním případě, byl Jirkovského cíl jistě naplněn. V ohledu zprostředkování uspěl z podstatné části.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

Václav Jirkovský zahajuje svoji práci snad až příliš velkorysým úvodem, ve kterém představuje situaci německého myšlení po Kantovi jakožto širokou bázi, z níž vyrůstá Schellingova filosofie. Prvním východiskem je mu romantismus, vůči kterému Jirkovský kontrastuje základní charakteristiky německého idealismu, který v prvním rozvrhu představuje Fichte.

Ve druhém kroku poté autor přistupuje k mysliteli, kterému bude práce věnována, tedy Schellingovi, kterého nejprve elementárně vymezuje vůči jeho předchůdci a učiteli Fichtovi (Naturfilosofie). Následně bc. diplomant přechází k Schellingově emancipaci, tedy vlastní variantě transcendentální filosofie, a tato úvodní část práce je završena představením ústředního problému německé klasické filosofie, tedy problému sebevědomí. Na rozdíl od Kanta je tento problém již v náznaku u Fichta, ale zejména u Schellinga úzce spojen s východiskem v podobě intelektuálního názoru. Až sem je práce zejména referenčně-kompilační, silně závislá na sekundární literatuře, což je vzhledem k bc. stupni a až přehnaně široké úvodní expositivě vcelku pochopitelné. Přesto musím i zde kladně hodnotit odkazy k primární literatuře u romantiků.

Teprve v této fázi se vlastně autor propracovává k vlastnímu námětu práce, totiž Schellingově Identitní filosofii jakožto první podobě absolutního idealismu. Tento filosofický systém Schellingova středního období potom vcelku vhodně rozebírá na Schellingových přednáškách o filosofii umění. Zejména zde, v uchopení role a významu umění v Schellingově metafysické perspektivě, je Jirkovského práce nejsilnější. Jirkovský se zde skutečně snaží vyrovnat s filosofií umění, jak ji Schelling na rozdíl od kantovské a pokantovské „klasické“ estetiky v návaznosti na Novalise a Hölderlina koncipoval, tedy se skutečnou *Metafysikou umění*. Z toho hlediska jsou pak klíčové kapitoly vysvětlující unikátní roli umění ve *Sjednání subjektu a objektu*, *Symbolické formě* a *Géniovi*. Menší zájem potom autor na závěr věnuje popisné klasifikaci jednotlivých žánrů a historických forem umění, neboť to již není jeho ústředním tématem.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.):

Jedním z hlavních problémů, na které čtenář narazí, je obtížná srozumitelnost autorova stylu. Je zjevné, že Jirkovský se především snaží vyrovnat s obtížným tématem a až sekundárně bere ohled na čtenáře. Práce je tedy spíše svědectví o procesu poznávání a dosahování vhledu, než výkladem z pozice nadhledu a převahy. Pokládám za důležité rovněž poukázat na lineární korespondenci mezi textem a postupem autorova studia: skoro by se Jirkovského práci nabízelo kafkaovsky označit jako *Popis jednoho zápasu*. Vzhledem k tomu, že jsem bolestný tvůrčí proces autorova psaní sledoval, tak mohu posoudit mnohé neprůhlednosti některých míst, zejména v úvodních shrnujících a přípravných pasážích, které byly sepsány nejdříve, když si autor vytvářel celkový obraz Schellingova myšlení do roku cca 1805. Při psaní pozdějších pasáží přitom mnohdy došel lepšího porozumění dané otázky a do počátečních partií zasáhl. Změna jedné věty či konkrétní formulace bez rozsáhlejší úpravy celé kapitoly, která by reflektovala posun v pisatelově perspektivě, ovšem může působit matoucím či esoterickým dojmem. Nutno ovšem připustit, že Schelling sám píše poněkud esoterickým stylem a je celkem obvyklé, že to svádí autory sekundární literatury k rovněž hutnému a nesnadno průhlednému vyjadřování (Manfred Frank). Jistý mimetický efekt je tedy u bakalářského diplomanta po půlročním ponoru vcelku očekávatelný.

Druhým neduhem je autorova záliba v novotvarech a neobvyklých vyjádřeních (*absolutní existent*, podvojně užití termínu *koncept*), která jistě na průhlednosti pojednání nepřidává. Rušivým dojmem rovněž působí vcelku všudypřítomná západočeská koncovka (*Schellingovo systém*).

Odkazy a citace jsou po formální stránce vcelku v pořádku, byť graficky ne zcela sjednocené (pozn. č. 80). Následkem mého působení jsou odkazy četnější, než původně byly, ale na můj vkus jich je stále málo.

V makrostruktuře je práce přehledně členěna, její struktura je logická a systematicky postupuje od obecné historické a myšlenkové charakteristiky dané epochy ke stále konkrétnějšímu uchopení zkoumaného problému.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.):

Zadání práce bylo primárně zamýšleno jako analýza vybraného díla ze Schellingova „středního období“. Václav Jirkovský ovšem k celému úkolu přistoupil vývojově, což jistě vyplývá ze samé podstaty Schellingova myšlení. Z mého pohledu neúměrně mnoho strávil bc. diplomant studiem východisek a předpokladů, jejichž vstřebání a zohlednění nicméně je nezbytné pro skutečně adekvátní porozumění Schellingovi, který ve svém díle postupně integroval hlavní tendence předchozího německého, ale i obecně novověkého myšlení. Během této fáze se opakovaně měnily podoby konceptualizace pisatelova cíle, takže jsem v jistý moment byl co 14 dní konfrontován s novou formulací konkrétního předmětu zkoumání a tomu odpovídalo i zahrnování výchozích primárních textů do myšlenkového horizontu práce. Je snad vhodné znovu poznamenat, že tato zvláštní překotnost vyjádření a rozmanitost forem, sjednocená jednotným postupem růstu k sice inherentnímu, ale postupně vyjevovanému cíli, je nejvlastnějším vyjádřením Schellingova myšlení, které je v každém svém momentě v určitém smyslu vždy jen parciální, nezavršené či neuzavřené, a takovým nakonec i zůstalo.

Práci je tedy třeba z mé perspektivy vedoucího vnímat především jako otevřené a poctivé svědectví o vykonané cestě, postupu studia a prohlubování vhledu do Schellingovy identitní filosofie v jejím specifickém, konkrétním vyjádření v přednáškách o *Filosofii umění*. V tomto ohledu mohu jako vedoucí práce dosvědčit neuvěřitelný pokrok a posun, ke kterému bc. diplomantovo studium a práce na vyrovnání se s problematikou vedly. Práce je tedy silná v „introvertní perspektivě“, tedy ve skutečném posunu pisatele a jeho osobním růstu. Slabá je naopak z hlediska „extrovertního“, tedy řemeslného a formálního. V tomto ohledu ji vnímám spíše jako cosi neuzavřeného, jako dočasný výstup či zprávu o momentálním stavu (sebe)poznávajícího ducha. Koneckonců, hlavní předmětné dílo, s nímž se Jirkovský vyrovnával, také Schelling sám nikdy nevydal a vztahoval se k němu jako k podkladu pro opakovanou sérii živých přednášek. V tomto ohledu pokládám za velmi důležitý průběh obhajoby.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

-

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA: Vzhledem k průběžné formální nevybroušenosti navrhuji velmi dobře.

Datum: 27. 5 2024

Podpis: Kryštof Boháček, Ph.D.